

Літературне читання

Тема: Коли твір відкриває свої таємниці.

Мета: Ознайомити з творами, у яких розповідається про птаха ремеза, спонукати на основі прочитаного до міркувань про те, чим приваблює ця пташка майстрів слова. Навчати читати твори, уявляючи пташку, її гніздо, прислухаючись до співу. Формувати вміння порівнювати твори, визначати, чим кожен новий твір доповнює поетичний образ. Формувати вміння правильного написання слів, правопис яких треба запам'ятати. Виховувати почуття турботи за життя пташок.

Обладнання:

Хід уроку

I етап «До читання»

1. Мовна розминка.

а) Гра «Яке слово заблукало»

Вилучення з кожного рядка «зайвого» слова

Летіти, летів, лелека, політ.

Ворона, вороний, чорний, білявий.

Гора, гірський, **горобець**, гірка.

Ремез, різати, порізаний, нарізав.

- Як назвати одним словом?(птахи)
- Чи є серед них словникові слова, правопис яких треба запам'ятати? Яка в них орфограма?(лелека-в корені пишемо е)
- Яку пташку не зустрічали? Чому? (Ремез в наших краях не проживає).
- Вимовили ще раз це слово: ремез (правильно наголос).
- Чи можемо це слово віднести до нашого словничка?
- Чи хотіли б ви, щоб ця пташка проживала поряд з вами ?
- Я хочу вас порадувати сьогодні на уроці у нас буде ця пташка в гостях і проживатиме цей урок разом з вами. Ми будемо залучати її до наших завдань.

2. Слайд з зображенням пташок.

- Розгляньте пташок і знайдіть серед них птахів, правопис, яких потрібно запам'ятати, які ми вже вивчили? (дятел – пишемо з буквою е)
- Хто такий ремез? (маленька пташка, що живе біля річки).

3. Розповідь учня про пташку ремез.

4. Підбери схеми до малюнків. Робота в парі.

Дятел

лелека

ремез

— · · | — · —

— · — · — ·

— · — · —

Висновок: Щоб правильно писати, треба пам'ятати, яку

- Ми сьогодні на уроці дізнаємось деякі таємниці, які нам розкриють автори творів та наша пташка. Тема нашого уроку « Коли твір відкриває свої таємниці». Під час читання ми будемо розмірковувати, уявляти, придивлятися, прислухатися.

Перед тим як я прочитаю вірш, попрацюємо зі словами, які зустрічатимуться в ньому. Адже, щоб правильно його сприйняти, нам потрібно зрозуміти значення деяких слів.

5. Словникова робота

Прочитати правильно слова «луною», «дощиком».

Гніздечко

водичка

фіть-тю-ві

рукавичка

пісенька

хлюпочеться

лозина

вітерець

невеличка

тихцем

- Визначити , які слова римуються. Що цікавого в вимові цих слів? (ніби чується м'який знак, але не пишеться. Бо звук [ч] – твердий в українській мові.
- Правильно вимовимо їх.
- Які ще слова так вимовляються?
- Виберіть слова, в яких є м'який знак.
- Які слова вам незрозумілі?

Лозина - тоненька гілочка

Тихцем - дуже тихо.

II етап «Під час читання»

1. Читання вірша «Ремез» вчителем. (Настанова: слухаємо, уявляємо, розмірковуємо.)

- Я вам прочитаю вірш Анатолія Камінчука «Ремез». Ми чули вже інформацію про цю пташку. А зараз послухайте як поет говорить про ремеза. Слухаючи вірш, уважно прислухайтеся, уявляйте. А щоб вас ніщо не відволікало, закрийте оченята.

2. Перевірка первинного сприймання.

- Де ви побачили пташку ? (біля річки)
- А що ще уявляли ?

3. Самостійне читання вірша учнями.

Завдання: Яку пісеньку почув автор і передав у вірші? (фіть - тю – ві)

- Як називається цей прийом ? (звуконаслідування)
- Для чого нам це потрібно знати ? (Щоб пізнати пташку, якщо зустрінемо раптом)

4. Вибіркове читання

- Знайдіть слова, які характеризують пташку. (Невеличка, в'є гніздечко – рукавичку, на лозині біля річки.)
- Кому доводилось бачити гніздо ремеза? (Значить справді в нашій місцевості не живе)
- Чому ремез плете таке незвичайне гніздечко і розташовує його на лозині над водою? Прочитаємо, поміркуємо.

Показ слайду 10

Гніздо самець мистецьки сплітає з рослинних волокон і пуху верби або тополі. Птах плете м'яку й у той же час теплу й міцну тканину. Біле гніздо має форму рукавички з більшим бічним отвором. Зовні гніздо буває уतिकано летючками насіння в'яза, берестом, бруньковими лусочками й квітковими сережками верби й тополі. Якщо самець залучить своєю піснею й зручним приміщенням самочку, то вона добудовує до гнізда вхід у вигляді короткої трубки, і гніздо стає схожим на рукавицю. Самець будує для себе друге, «неодружене гніздо». Його легко відрізнити від сімейного, тому що воно залишається без прибудованого льотка.

Стінки гнізда, товщиною 20-25 мм, настільки міцні, що гніздо висить на дереві, не руйнуючись, протягом декількох років. Гніздо звичайно розміщується на кінці пониклої над водою гілки верби або тополі на висоті від 1 до 5 м. Якщо гніздо не над водою, воно розташовується на висоті 10 і більше метрів від землі. На спорудження гнізда пара затрачає не менш двох тижнів.

5. Виразне читання вірша учнями. (Правильна вимова)

- Знайдіть в тексті слова, які звучать ніжно.
- Як ви гадаєте, чому їх так багато?
- А що сказано про вітер? (тихцем) Чому? Щоб пісеньку ремеза не зіпсувати.
- Чи хочете ви почути пісеньку ремеза? Він же сьогодні живе поряд з нами і ми можемо почути його спів.

Отже уважно прислухайтесь, придивляйтеся до птаха і уявляйте де він співає. Наспіваєте її нам.

6. Слухання співу ремеза.

- Яку ви пісеньку почули ? Який прийом ми використали?

Підсумок: Як ми впізнаємо пташку? (маленька, гніздечко-рукавичка)

- А тепер прочитаємо як пише про ремеза Віктор Терен.

7. Читання тексту про ремеза Віктора Терена учнем вголос.

8. Самостійне читання тексту учнями пошепки.

9. Вибіркове читання.

- Зачитайте, які груди і спинка у пташки ?

- Зараз нам ремез відкриє ще одну таємницю ? На кого схожий ремез?(Слайд 7)

- А знаєте чому?

Раніше його відносили до родини Справжні синиці, а в останні роки цю маленьку пташку вчені віднесли в окрему родину Ремезові.

- Чим вона годує своїх діток ?

Їжа ремеза складається переважно із дрібних комах (жуків, гусениць, метеликів, клопів й ін.) і павуків; у невеликій кількості споживається насіння верби.

Дрібні комахоїдні птахи – найкорисніші представники фауни України , і чим більше ми про них знаємо, тим уважніше і більш бережно до них ставимось. Харчується дрібними комахами й павуками, іноді поїдає насіння верби

- Знайдіть речення, де пташка відчуває себе в небезпеці. (Дірочка-вхід маленький, хижак не потрапить.
- Чи не знаходили ви слів занепокоєння читаючи текст?
- А чим важливо, що на кінці тоненької гілки?(виколисує малят)
Пташка відповідально ставиться до будівництва гнізда.

7. Робота в групах .

- Знайдіть, що сказано про рукавичку в творах:

1 група – Анатолія Камінчука

2 група – Віктора Терена

8.Перевірка.Слайд

Анатолій Камінчук	Віктор Терен
Ремез	
Пташка - невеличка	Груди жовтувато-білі, а спинка коричнева
Гніздечко	
Гніздечко-рукавичка; на лозині біля річки	Плетена рукавичка висить над водою; гойдається на кінці тоненької гілки, пташенят виколисує

- Як описує ремеза кожен з авторів?
- Що сказано про рукавичку в кожному творі?
- Хто назвав рукавичку плетеною?
- Де висить гніздечко ?
- Чим є рукавичка для пташенят ?

- Ось який художній образ маленької пташки та її гнізда створили кожен по своєму різні автори. Поет віршем, письменник прозою.

- Подивіться на малюнок в підручнику. Який образ створив художник пензлем.
- Які кольори використав художник?
- А в чому ж таємниця? (Живе біля річки. Бо саме там багато дрібних комах, гніздечко на вербі, верби ростуть біля води, гілочки-лозинка в верби.)

III етап «Після читання»

1.Підсумкова бесіда

- Пташка прожила з нами цілий урок. Про що ж розповіла вам?
- Що вам допоможе впізнати ремеза?
- Які б гарні вислови хотіли записати до тематичного словника?

2.Рефлексія. Незакінчені речення

Мені сподобалося на уроці...

Мені було цікаво...

Я навчився..

На уроці я дізнався про
Сьогодні я зрозумів, що
Я відчув, що
Сьогоднішній урок навчив мене
Я можу допомогти

- Визначте свій настрій від уроку за допомогою кольорових кружечків.

3. Оцінювання учнів.

4. Домашнє завдання: придумати загадку про ремеза.

Загадка:

Над річкою вербичка

На гілці – рукавичка.

В тій хатці-рукавичці

Живеться славно птичці.